

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi C. Sp. z o.o. w W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w O. z dnia 31 sierpnia 2018 r., sygn. akt VI Ga (...)
w sprawie z powództwa C. Sp. z o.o. w W.
przeciwko [...] Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 grudnia 2019 r.,

**odrzuca skargę i oddala wniosek pozwanego o zasądzenie na
jego rzecz kosztów postępowania wywołanego wniesieniem
skargi.**

UZASADNIENIE

Powódka C. Sp. z o.o. w W. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 31 sierpnia 2018 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 18 stycznia 2018 r. Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego [...] Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. na rzecz powódki dochodzoną przez nią kwotę 7 416 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, oddalił natomiast powództwo w pozostałym zakresie. Ponadto orzekł o kosztach sądowych i kosztach procesu. Zasądzona kwota obejmowała niewypłaconą powódce część odszkodowania ubezpieczeniowego z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

posiadaczy pojazdów mechanicznych i odpowiadała reszcie należności za ponadmiesięczny najem pojazdu zastępczego. Auto wynajął od powódki P.S., którego samochód został uszkodzony w wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez sprawcę ubezpieczonego w pozwanym [...]ZU. Pozwany zakwalifikował szkodę jako całkowitą. P.S. przełał wierzytelność odszkodowawczą na rzecz powódki. Czynsz najmu zastępczego auta wynosił 200 zł netto za dobę. Pozwany wypłacił jednak powódce tylko 1 440 zł z ujętych w fakturze 8 856 zł.

Sąd Okręgowy uwzględnił apelację pozwanego, który zarzucał, że czynsz najmu był wygórowany i zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo w całości oraz stosownie do wyniku sprawy orzekając o kosztach procesu. Uznał, że przyjęta stawka czynszu w kwocie 200 zł netto za dobę była rażąco zawyżona w stosunku do cen rynkowych, a potrzeba aż 36-dniowego najmu pojazdu zastępczego nie została wykazana.

W skardze zawierającej żądanie stwierdzenia, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego jest w części - co do oddalonego powództwa o zapłatę kwoty 2 472,04 zł - niezgodny z prawem, powódka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz prawa materialnego - art. 361 § 2 k.c. Skarżąca wskazała, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż w niniejszej sprawie nie przysługiwała jej skarga kasacyjna. Wyjaśniła, że na skutek wydania tego wyroku poniosła szkodę obejmującą m.in. niezaspokojenie należności za najem pojazdu zastępczego zrealizowaną na rzecz poszkodowanego oraz szkodę spowodowaną nieprzyznaniem jej częściowego zwrotu kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet drobny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r.,

V CNP 15/14, niepubl. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, niepubl.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku spełnia ściśle określony cel - służy uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odszkodowania od Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Zgodnie z 424⁵ § 1 k.p.c. skarga powinna zawierać szereg elementów konstrukcyjnych: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego i jego funkcję wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych.

Wypełnienie obowiązku wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.) nie może ograniczać się tylko do podniesienia faktu niedopuszczalności skargi kasacyjnej, lecz wymaga rozważenia także innych możliwych do wykorzystania środków prawnych i wykazania bądź, że nie przysługują, bądź też, że sięgnięcie po nie doprowadziło do stanu zgodności orzeczenia z prawem. Do ewentualnych środków prawnych należy np. wznowienia postępowania, ale także wprowadzony do polskiego systemu prawnego w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem niniejszej skargi, kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, jaki stanowi skarga nadzwyczajna. Celem skargi nadzwyczajnej jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5

ze zm. - dalej „ustawa o SN”). Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej – zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc służy usunięciu nieprawidłowości orzeczenia, spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), lecz sposób jej oddziaływania może być dalej idący. Wykazanie przez skarżącego, że wykorzystał także ten środek prawny polega na dowiedzeniu, że złożył do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018/12/121).

Skarżąca nie wypełniła też należycie elementów konstrukcyjnych skargi przewidzianych w art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Skarga nie zawiera stanowiącego osobny element konstrukcyjny wskazania przepisów, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny. Powódka zawarła w niej jedynie podstawy skargi i ich uzasadnienie oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego wyroku we wskazanej części z prawem.

Skarżąca nie przedstawiła ponadto okoliczności wskazujących, że doznała szkody. Z treści skargi wynika, że szkoda jej szkoda polega na nieotrzymaniu pełnej zapłaty za wynajęcie P.S. samochodu i poniesieniu kosztów przegranego procesu. Tego rodzaju szkoda nie została jednak poparta żadnymi dowodami. Umowa najmu ani umowa cesji nie przewidują zwolnienia najemcy z obowiązku zapłaty należności za najem w razie niemożności zaspokojenia się powódki z przelanej na jej rzecz wierzytelności. Poniesienie kosztów procesu nie jest zaś

szkodą spowodowaną wydaniem wyroku, lecz związaną z wytoczeniem i prowadzeniem procesu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2008 r., sygn. akt I CNP 47/08, niepubl.; z dnia 23 sierpnia 2007 r., sygn. akt I BP 24/07, niepubl.; z dnia 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06 niepubl.; z dnia 27 lipca 2006 r., sygn. akt II BP 11/06, OSNP z 2007 r., nr 15-16, nr 223 czy z dnia 20 maja 2014 r., V CNP 61/13 niepubl.).

Z tych przyczyn skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania wywołanego skargą, z uwagi na to, że odpowiedź na skargę nie zawierała ustosunkowania się do kwestii prawidłowości konstrukcyjnej tej skargi ani wniosku o jej odrzucenie.

as]

jw